

Ministerstwo Sprawiedliwości

Podsekretarz Stanu
Maria Ejchart

BK-VII.0520.76.2024
Warszawa, 27 marca 2024 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację Pana Posła Przemysława Wiplera nr 1748 w sprawie doboru sędziów egzaminatorów - przedstawicieli Ministra Sprawiedliwości w komisjach egzaminacyjnych do przeprowadzenia egzaminów państwowych w zawodach prawniczych, uprzejmie przedstawiam, co następuje.

Egzaminy adwokacki, radcowski, notarialny i komorniczy odbywają się oparciu o zasady określone w:

1. ustawach: z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2022 r. poz. 1268 oraz z 2023 r. poz. 1860), z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1166 oraz z 2023 r. poz. 1860), z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1691, z późn. zm.) oraz z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1799, z późn.zm.),

2. rozporządzeniach Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie: przeprowadzania egzaminu adwokackiego (Dz. U. z 2016 r. poz. 112 oraz z 2023 r. poz. 1549) i przeprowadzania egzaminu radcowskiego (Dz. U. z 2016 r. poz. 116 oraz z 2023 r. poz. 1548), z dnia 16 kwietnia 2019 r. w sprawie przeprowadzania egzaminu komorniczego (Dz. U. z 2024 r. poz. 174) oraz z dnia 19 września 2013 r. w sprawie komisji egzaminacyjnej do spraw aplikacji notarialnej oraz przeprowadzania egzaminu wstępnego i notarialnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1621, z późn.zm.),

3. rozporządzeniach Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 września 2009 r. w sprawie: Komisji Egzaminacyjnej II stopnia przy Ministrze Sprawiedliwości do spraw odwołań od wyników egzaminu adwokackiego (Dz. U. z 2016 r. poz. 101), Komisji Egzaminacyjnej II stopnia przy Ministrze Sprawiedliwości do spraw odwołań od wyników egzaminu radcowskiego (Dz. U. z 2016 r. poz. 100), z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie Komisji Egzaminacyjnej II stopnia przy Ministrze Sprawiedliwości do spraw odwołań od wyników egzaminu komorniczego (Dz. U. z 2023 r. poz. 999) oraz z dnia 16 lipca 2009 r. w sprawie Komisji Egzaminacyjnej II stopnia przy Ministrze Sprawiedliwości do spraw odwołań od wyników egzaminu notarialnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 45, z późn. zm.).

Odnosząc się zbiorczo do przedstawionych w interpelacji Pana Posła kwestii informuję, że czynności organizacyjne związane z powoływaniem członków komisji egzaminacyjnych podjęto dotychczas wyłącznie w odniesieniu do zawodowych egzaminów prawniczych: adwokackiego, komorniczego i radcowskiego, które zostaną przeprowadzone w kwietniu br.

W odniesieniu do egzaminu notarialnego i egzaminów wstępnych na aplikacje prawnicze, z uwagi na odległy termin ich przeprowadzenia (wrzesień 2024 r.), czynności tych dotychczas nie podejmowano (z wyjątkiem powołania 3 komisji egzaminacyjnych do spraw aplikacji komorniczej ze względu na upływ kadencji dotychczasowych komisji), stąd też odpowiedź zostanie ograniczona do czynności podjętych w związku z organizacją ww. egzaminów zawodowych.

W odpowiedzi na postawione pytania wskazuję, że dotychczasowa praktyka wyłaniania członków komisji - przedstawicieli Ministra Sprawiedliwości była różna, bowiem żaden z obowiązujących przepisów prawa nie nakłada na Ministra obowiązku kierowania do prezesów sądów pism, o których mowa w treści interpelacji.

Z uwagi na brak regulacji normatywnej obligującej Ministra Sprawiedliwości do przyjęcia określonego trybu postępowania, sposób wyłonienia przedstawicieli Ministra Sprawiedliwości pozostawiony został swobodnemu uznaniu, a ewentualne wystąpienia kierowane są w przypadku takiej potrzeby. W odniesieniu do powołanych wyżej egzaminów, pismo w sprawie zgłaszania kandydatów na egzaminatorów z zakresu prawa administracyjnego na egzaminach adwokackim i radcowskim w dniu 11 stycznia 2024 r. wystosowano do Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Przy wyborze swoich przedstawicieli w komisjach egzaminacyjnych przeprowadzających ww. egzaminy oraz komisjach egzaminacyjnych II stopnia rozpatrujących odwołania od uchwał o wynikach tych egzaminów Minister Sprawiedliwości kierował się ustawowymi kryteriami doboru egzaminatorów. Kryteria te w odniesieniu do komisji egzaminacyjnych I stopnia stanowią:

a) posiadanie specjalizacji z dziedzin prawa objętych egzaminem,

b) posiadanie wiedzy i doświadczenia dających rękojmię prawidłowego przeprowadzenia egzaminu – stosownie do treści art. 78 ust. 2 ustawy – Prawo o adwokaturze, art. 36¹ ust. 3 ustawy o radcach prawnych i art. 110 ust. 1 w zw. z art. 104 ust. 2 ustawy o komornikach sądowych, a w przypadku egzaminu komorniczego dodatkowo, zgodnie z art. 104 ust. 4 ww. ustawy, przynajmniej trzyletnie doświadczenie orzecznicze, w szczególności w sprawach cywilnych i egzekucyjnych albo wykonywanie obowiązków sędziego wizytatora zajmującego się sprawami egzekucyjnymi.

Natomiast w odniesieniu do komisji egzaminacyjnych II stopnia do rozpoznania odwołań od uchwał o wynikach egzaminów adwokackiego i radcowskiego ustawowym kryterium wyboru kandydatów do komisji jest posiadanie wiedzy i doświadczenia dającego rękojmię rzetelnego rozpoznania odwołań (odpowiednio art. 78h ust. 3 i art. 36⁸ ust. 3 i art. ww. ustaw), zaś w przypadku komisji odwoławczej rozpatrującej odwołania od wyników egzaminu komorniczego, przedstawicielem Ministra Sprawiedliwości może być sędzia, spełniający ww. wymogi (art. 126 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 104 ust. 4 ustawy o komornikach sądowych).

Wskazuję jednocześnie, że zgodnie z § 25 ust. 1 pkt 5 i 6 Regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Sprawiedliwości, określającego zakres zadań i tryb pracy komórek organizacyjnych Ministerstwa, zadania Ministra Sprawiedliwości związane z przeprowadzaniem egzaminów adwokackiego, radcowskiego, notarialnego i komorniczego oraz egzaminów wstępnych na aplikacje realizuje Departament Zawodów Prawniczych. Wszyscy przedstawiciele powołani do komisji egzaminacyjnych złożyli formularze zgłoszeniowe, a dane osobowe wszystkich członków tych komisji wynikają z treści zarządzeń o powołaniu komisji egzaminacyjnych, opublikowanych w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości w 2024 r. pod poz. 3,5,15,16,22-55, 57, 68-81, 84-100, 102 i 104.

Informuję ponadto, że pozostawanie sędziego w stanie spoczynku, jak i kwestia ewentualnie prowadzonych postępowań dyscyplinarnych nie stanowi ustawowej przesłanki wykluczającej możliwość powołania sędziego do składu komisji egzaminacyjnej. Okoliczność prowadzenia takiego postępowania, a w szczególności jego przedmiotu, podlega ocenie organu uprawnionego do wskazania swych przedstawicieli.

W odniesieniu natomiast do czynności wykonywanych przez członków komisji egzaminacyjnych wskazuję, że czynności te oraz ich wymiar czasowy wynikają z powołanych przepisów prawa. Czas trwania każdego z egzaminów jest określony normatywnie. Egzaminy adwokacki i radcowski składają się z 5 części pisemnych i trwają 4 dni. Egzaminy w pierwszych trzech dniach trwają po 6 godzin, a czwartego dnia 8 godzin (odpowiednio art. 78d ust. 5-8a, art. 36⁴ust. 5-8a ww. ustaw oraz § 9 ust. 1 i 2 ww. rozporządzeń w sprawie przeprowadzania egzaminu). Egzamin komorniczy składa się z 4 części pisemnych i trwa 3 dni, w pierwszych dwóch po 6 godzin, a trzeciego dnia 8 godzin (art.117 ust. 2 ww. ustawy i § 10 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia w sprawie przeprowadzania egzaminu).

Członkowie komisji egzaminacyjnych uczestniczą w przebiegu każdego z ww. egzaminów, czuwając nad prawidłowym ich przeprowadzeniem, a po zakończeniu egzaminów dokonują sprawdzenia prac, wystawienia ocen cząstkowych i sporządzają pisemne uzasadnienie wystawionych ocen oraz uczestniczą w posiedzeniu komisji, na którym podejmowane są ostateczne uchwały o wyniku danego egzaminu (odpowiednio art. 78d ust. 10, art. 75h ust. 1 w zw. z art. 78d ust. 13, art. 78e ust. 2 i 3, art.78f ust. 2, art. 33⁸ ust.1 w zw. z art. 36⁴ust. 13, art. 36⁵ ust. 2 i 3, art. 36⁶ ust. 2 oraz art. 118 ust. 1, art. 119 ust. 1-3, art. 120 ust. 2 ww. ustaw).

W odniesieniu do komisji odwoławczych czas pracy członków komisji determinuje czas trwania posiedzeń, na których rozpatrywane są odwołania, przedstawiane opinie i podejmowane uchwały w sprawie ustalenia ostatecznego wyniku egzaminu oraz pracy indywidualnej członków, polegającej na zapoznaniu się z aktami spraw i sporządzeniu pisemnych opinii wraz ze stanowiskiem odnoszących się do złożonego odwołania (§ 5 ww. rozporządzeń w sprawie komisji egzaminacyjnych II stopnia).

Przepisy powołanych rozporządzeń określają również wysokość wynagrodzenia za udział w pracach komisji egzaminacyjnych, zaś liczby zdających przed poszczególnymi komisjami corocznie zostają podane do wiadomości publicznej w komunikacie opublikowanym na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości po przeprowadzeniu egzaminów.

Zgodnie z treścią ww. rozporządzeń, z tytułu każdorazowego przeprowadzenia egzaminu przewodniczący komisji egzaminacyjnej otrzymuje wynagrodzenie w łącznej wysokości miesięcznego ryczału w kwocie 3200 zł, wypłacanego jednorazowo w miesiącu przeprowadzenia egzaminu, a w przypadku, gdy wniosek o dopuszczenie do egzaminu na obszarze właściwości komisji złoży mniej niż 50 osób – w kwocie 1920 zł oraz 120 zł za każdego zdającego, nie mniej niż 3200 zł i nie więcej niż 12 800 zł.

Zastępca przewodniczącego komisji otrzymuje wynagrodzenie w łącznej wysokości miesięcznego ryczału w kwocie 1600 zł, wypłacanego jednorazowo w miesiącu przeprowadzenia egzaminu, a w przypadku, gdy wniosek o dopuszczenie do egzaminu na obszarze właściwości komisji złoży mniej niż 50 osób - w kwocie 960 zł oraz 120 zł za każdego zdającego, nie mniej niż 3200 zł i nie więcej niż 12 800 zł.

Członkowie komisji egzaminacyjnej otrzymują wynagrodzenie w wysokości 120 zł za każdego zdającego, nie mniej niż 3200 zł i nie więcej niż 12 800 zł (§ 4 ust. 1 -3 i 5 ww. rozporządzeń w sprawie przeprowadzania egzaminu adwokackiego i radcowskiego).

Podobne rozwiązania przewidują przepisy rozporządzenia w sprawie przeprowadzania egzaminu komorniczego, z tą różnicą, że wynagrodzenie naliczane jest za każdą sporządzoną ocenę cząstkową z uzasadnieniem i wynosi 96 zł (§ 5 ust. 1 – 3 i 5 rozporządzenia).

W odniesieniu do komisji odwoławczych wysokość wynagrodzeń regulują przepisy ww. rozporządzeń w sprawie komisji egzaminacyjnych II stopnia. W przypadku komisji rozpatrujących odwołania od wyników egzaminu adwokackiego i radcowskiego, za udział w pracach komisji Przewodniczący komisji odwoławczej otrzymuje wynagrodzenie za każdy dzień posiedzenia trwającego: nie krócej niż 6 godzin w wysokości 960 zł, krócej niż 6 godzin – w wysokości 480 zł oraz za sporządzenie pisemnej opinii wraz ze stanowiskiem w wysokości 160 zł, jednakże łączne wynagrodzenie nie może być większe niż 12 800 zł. Członek komisji odwoławczej otrzymuje wynagrodzenie za każdy dzień posiedzenia trwającego: nie krócej niż 6 godzin w wysokości 480 zł, krócej niż 6 godzin – w wysokości 160 zł oraz za sporządzenie pisemnej opinii wraz ze stanowiskiem w wysokości 160 zł, jednakże łączne wynagrodzenie nie może być większe niż 9600 zł (§ 4 ust. 1 i 2 ww. rozporządzeń).

Tożsame regulacje wprowadza rozporządzenie w sprawie Komisji Egzaminacyjnej II stopnia do spraw odwołań od wyników egzaminu komorniczego z tą odrębnością, że z uwagi na ustanowienie funkcji zastępcy przewodniczącego, jego wynagrodzenie kształtowane jest w odmienny sposób - za kierowanie pracami komisji na posiedzeniach pod nieobecność przewodniczącego zastępca otrzymuje wynagrodzenie przewidziane dla przewodniczącego, jednakże łączne wynagrodzenie nie może być większe niż 11 200 zł (§ 4 ust. 1 - 3 rozporządzenia).

Wysokość wynagrodzeń członków komisji wynika zatem z obowiązujących przepisów i liczby egzaminowanych (które to dane są podawane), stąd też brak obowiązku publikacyjnego w tym zakresie, zaś kwestia wykazywania w oświadczeniach majątkowych dochodów uzyskiwanych przez sędziów stanowi ich osobistą powinność i podlega stosownej odpowiedzialności, pozostając poza zakresem kompetencji Ministra Sprawiedliwości.

Z wyrazami szacunku

Maria Ejchart
Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/